

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи Корпусної Лінгвістики

Освітня програма «Англійська мова і література»

Спеціальність 035 Філологія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація			
Назва дисципліни	Основи корпусної лінгвістики		
Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)		
Викладач (-і)	Ковбаско Юрій Григорович		
Контактний телефон викладача	0993181636		
E-mail викладача	y.kovbasko@yahoo.com		
Формат дисципліни	лекції, практичні заняття		
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС		
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua		
Консультації	П'ятниця 13.30		
2. Анотація до курсу			
<p>Навчальний курс спрямований на формування у студентів-магістрів сукупності універсальних, професійних та загально професійних компетенцій, що є основою для дослідження основних проблем сучасної філології та лінгвістики. Завдання курсу – ознайомити студентів з предметами, задачами, методами та термінологічним апаратом корпусної лінгвістики; навчити аналізувати дослідницький лінгвістичний матеріал; продемонструвати можливості застосування спеціальних методів та прийомів, що базуються на цифрових (корпусних) технологіях у сучасній філології та лінгвістиці; навчити студентів-магістрів застосовувати методи корпусного дослідження та проводити власні експериментальні дослідження як на базі загальних корпусів (BNC, COCA, COHA тощо), так і шляхом створення власних корпусів із застосуванням спеціальних програм, розроблених для аналізу корпусів (LancsBox, AntConc тощо)</p>			
3. Мета та цілі курсу			
сприяти становленню філологічної компетенції студентів-магістрів шляхом ознайомлення з основами корпусних досліджень, формування навичок та вмінь роботи з корпусними системами у межах емпіричного підходу до вивчення мови для проведення власних наукових досліджень			
4. Результати навчання (компетентності)			
<ul style="list-style-type: none"> - здатність самостійно набувати та удосконалювати необхідні теоретичні знання та практичні вміння шляхом опрацювання лекційного матеріалу та теоретичної літератури; - здатність самостійно аналізувати лінгвістичні явища шляхом використання реферативних корпусів BNC, COCA, COHA; - здатність самостійно застосовувати відповідні комп'ютерні програми (LancsBox, AntConc тощо) для роботи з власними вузькоспеціалізованими корпусами; - здатність укладати власні корпуси з дотриманням базових правил корпусної лінгвістики; - здатність проводити ідентифікацію та порівняння лінгвістичної інформації з урахуванням різноманітних статистичних методів; - здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; - здатність проводити критичну та інтелектуальну інтерпретацію отриманих статистичних результатів; 			
5. Організація навчання курсу			
Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		20	
практичні		10	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий

1	035 Філологія	1	Н		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>Тема 1. Корпусна лінгвістика та поняття корпусу.</p> <p>1. Характеристики та критерії побудови корпусу.</p> <p>2. Поняття розмітки та маркування в корпусній лінгвістиці.</p> <p>3. Типологія корпусів у сучасній лінгвістиці.</p> <p>4. Програмне забезпечення для роботи з корпусами онлайн та оффлайн.</p>	лекція, групова робота,	2, 4, 7, 10	переглянути додатковий відеоматеріал «In Conversation with Geoffrey Leech» Проблемні завдання: 1. Особливості маркованих та немаркованих корпусів. 2. Особливості роботи з моно- та мультилінгвальними корпусами.	5	вересень
<p>Тема 2. Глосарій базових термінів корпусної лінгвістики.</p> <p>1. Загальна термінологія: баланс, порівнюваність, метадані, репрезентативність тощо.</p> <p>2. Спеціалізована лексика корпусної лінгвістики: колігація, колокація, конкорданс, розмітка, маркування тощо.</p>	лекція, групова робота, самостійна робота	2, 6, 8, 9	переглянути додатковий відеоматеріал «In Conversation with Elena Semino» Проблемні завдання: 1. Співвідношення баналсу, репрезентативності, порівнюваності 2. Мережа як корпус	5	вересень
<p>Тема 3. LancsBox як новітній інструментарій для роботи з корпусами.</p> <p>1. Завантаження, розпакування, запуск.</p> <p>2. Ознайомлення з базовим інструментарієм LancsBox: KWIC, Whelc, GraphColl, Words, N-gram, Text.</p> <p>3. Пошук, сортування, фільтри у KWIC .</p> <p>4. Застосування простого пошуку KWIC.</p> <p>5. Застосування розширеного пошуку KWIC.</p>	лекція, індивідуальна і групова робота, практичне заняття	1, 3, 5, 6	переглянути додатковий відеоматеріал «In Conversation with Michael Hoyer» Проблемні завдання: 1. Діахронні варіації у корпусній лінгвістиці. 2. Вивчення іноземної мови шляхом використання корпусної лінгвістики	5	вересень

<p>Тема 4. Колокації та аналіз ключових слів як одні з основних методів корпусної лінгвістики.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Таблиці частот. 2. Колокації та колігації. 3. Семантичні переваги лексичних одиниць та дискурсивна просодія. 4. Сутність та типологія ключових слів. 5. Зразок аналізу ключових слів у корпусній лінгвістиці 	<p>лекція, індивідуальна і групова робота, практичне заняття</p>	<p>1, 2, 3, 4, 5, 6</p>	<p>2 год, переглянути додатковий відеоматеріал «In Conversation with Paul Baker»</p> <p>Проблемні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Corpus-based vs. Corpus-driven 2. Розвиток Британського корпусу академічної письмової англійської мови 	<p>5</p>	<p>вересень</p>
<p>Тема 5. Статистичні методи в корпусній лінгвістиці.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Метод взаємної інформації та його основні модифікації (Mutual Information – MI, MI2, MI3). 2. Метод логарифмічної правдоподібності (Log-Likelihood). 3. Метод Z-показника (Z-score). 4. Метод t-критерія (t-test). 	<p>лекція, групова робота, самостійна робота</p>	<p>6, 8, 10</p>	<p>2 год, переглянути додатковий відеоматеріал «In Conversation with Vaclav Brezina»</p> <p>Проблемні завдання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблематика побудови корпусу розмовної мови. 2. Проаналізуйте можливості використання методів DICE, Frequency, MU. 	<p>5</p>	<p>жовтень</p>
<p>Тема 6. GraphColl – як базовий інструментарій візуалізації та ідентифікації колокацій та колігацій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Побудова графіку колокацій (collocation graph). 2. Робота з даними таблиці колокацій (collocation table). 3. Робота з даними графіку колокацій (collocation graph). 4. Побудова сітки колокацій (collocation network). Робота з перенасиченими графіками (overpopulated graphs). 5. Опис графіків за допомогою системи CPN. 	<p>лекція, індивідуальна і групова робота, практичне заняття</p>	<p>5, 6, 7, 9</p>	<p>2 год, переглянути додатковий відеоматеріал «In Conversation with Steve Young»</p> <p>Робота над індивідуальним практичним завданням, шляхом використання LancsBox, і зокрема його інструментарію: KWIC and GraphColl</p>	<p>10</p>	<p>жовтень</p>

<p>Тема 7. Ознайомлення з іншим функціями LncsBox – Words Tool, Whelk tool, N-gram, Text.</p> <p>1. Words Tool – як інструментарій підрахунку частоти й дисперсії одиниць, візуалізації ключових слів та порівняння корпусів.</p> <p>2. Whelk Tool – як інструментарій для роботи х абсолютною та відносною частотами, фільтрування та сортування отриманих результатів.</p> <p>3. N-gram – як інструментарій для детального аналізу частотності n-грам, бі-грам, три-грам, їх візуалізації та порівняння.</p> <p>4. Text – як інструментарій для роботи із заданим контекстом.</p>	<p>лекція, індивідуальна і групова робота, практичне заняття</p>	<p>1, 3, 4, 5, 6</p>	<p>2 год, переглянути додатковий відеоматеріал «In Conversation with Basil Germond»</p> <p>Робота над індивідуальним практичним завданням, шляхом використання LncsBox, і зокрема його інструментарію: Words Tool, Whelk tool, N-gram, Text</p>	<p>5</p>	<p>жовтень</p>
<p>Тема 8. Британський національний корпус (BNC) як один з найбільших реферативних корпусів англійської мови.</p> <p>1. Створення аккаунту в BNC та початок роботи з корпусом.</p> <p>2. Використання стандартного пошуку у BNC.</p> <p>3. Робота з додатковими функціями BNC.</p>	<p>лекція, індивідуальна і групова робота, практичне заняття, самостійна робота</p>	<p>1, 7, 9, 10</p>	<p>2 год, переглянути додатковий відеоматеріал «In Conversation with Paul Rayson»</p> <p>Робота над індивідуальним практичним завданням, шляхом використання реферативного корпусу BNC</p>	<p>10</p>	<p>жовтень</p>
6. Система оцінювання курсу					
<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до складання підсумкової практичної роботи становить максимум 50 балів, бал за підсумкову практичну роботу становить максимум 50 балів.</p>				
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Передбачене виконання наукового дослідження у межах самостійної роботи студентів (максимум 15 балів)</p>				
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Оцінюється відвідуваність усіх 5 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 35 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з</p>				

	ваговим коефіцієнтом 7.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до підсумкової практичної роботи (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин та при виконанні завдань для самостійної роботи,.

7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкову практичну роботу та самостійну роботу. Допуск до здачі підсумкової практичної роботи передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. Студент, який не набрав 25 балів, до здачі підсумкової практичної роботи, а отже й заліку, за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на перескладання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).

8. Рекомендована література

1. Bell E. J. L. Collocation Statistical Analysis Tool: An Evaluation of the effectiveness of extracting domain phrases via collocations / E.J.L. Bell. – Lancaster University. – 56p.
2. Bennett G. R. An Introduction to corpus linguistics / G. R. Bennett. – Michigan: ELT, 2010. – Pp. 1-22.
3. Buchstaller I. Quotations across the generations: A multivariate analysis of speech and thought introducers across 5 decades of Tyneside speech / I. Buchstaller. – Walter de Gruyter, 2011. – Pp. 59-92.
4. Evert S. Corpora and Collocations / S. Evert. – Osnabruck: Institute of Cognitive Science, 2007. – 53p.
5. Gablasova D., Brezina V., McEnery T. Collocations in Corpus-Based Language Learning Research: Identifying, Comparing, and Interpreting the Evidence / D. Gablasova, V. Brezina, T. McEnery. Language Learning 67: S1 – Michigan: University of Michigan, 2017. – Pp.155-179
6. Gries S. Th. Quantitative corpus linguistics with R / S. Th. Gries. – New York: Routledge, 2009. – Pp. 1-17.
7. Hunston S. Corpus Linguistics / S. Hunston. – Elsevier, 2006. – Pp. 234-248.
8. Leech G., Garside R., McEnery T. Corpus Annotation / G. Leech, R. Garside, T. McEnery. – New York: Routledge, 1997. – 281 p.
9. Meyer Ch. F. English Corpus Linguistics: An Introduction / Ch. F. Meyer. – Cambridge: CUP, 2002. – Pp.1-30.
10. Захаров В.П., Богданова С.Ю. Корпусная лингвистика / В.П. Захаров, С.Ю. Богданова. – Санкт-Петербург: СПбГУ, 2013. – 148 с.